

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

ሒሩት መለሠ

ብርሃኑ አመነው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ መድን ድርጅት - የቀረበ የለም።

ተጠሪ፡- 1. ወ/ት ዝናሽ አሰፋ
2. አቶ ሙላት አሰፋ } የቀረበ የለም።

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ የጉዳት ካሣ ክፍያ ጥያቄ የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው የአሁኑ ተጠሪዎች በምስራቅ ሸዋ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በአመልካች ደንበኛ ተሽከርካሪ ባለቤት ላይ በመሠረቱት ከውል ውጪ ኃላፊነትን መሠረት ባደረገ ክስ መነሻ ነው። የክሱ ፍሬ ይዘት ባጭሩ፡- የተጠሪዎች አባት በአመልካች ደንበኛ ተሽከርካሪ ተገጭታ ሕይወታቸው በማለፍ አባታቸው በሕይወት እያሉ በሚሰሩት ሥራ በቀን ብር 22.00 /ሃያ ሁለት ብር/ እያገኙ ከዚህ ገቢ ስልሳ ከመቶ የሚሆነውን እየሰጧቸው ያስተዳድሯቸው የነበሩ መሆኑንና ሚች አባታቸው በመኪና ግጭት ሲገቡ እድሜያቸው 40 ዓመት እንደበሩ፣ ወደፊትም እስከ ስልሳ አምስት ዓመት ሊደርሱ ይችሉ እንደነበር በመግለጽ በዚህ ጉዳት ምክንያት በአጠቃላይ የብር 125,230.00 /አንድ መቶ ሃያ አምስት ሺህ ሁለት መቶ ሰላሣ ብር/ ጉዳት እንደደረሰባቸው በመጥቀስ ይህንኑ የጉዳት መጠን እንዲተካላቸው ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው። የመኪናው ባለቤትና አሽከርካሪው በሌሎች ጉዳዩ የታየ ሲሆን የአሁኑ አመልካች በጣልቃ ገብነት ወደ ክርክሩ ገብቶ የተጠሪዎች አባት በአመልካች ደንበኛ ተሽከርካሪ ተገጭተው ሕይወታቸው ሲያልፍ እድሜያቸው ከአስራ ስምንት ዓመት በላይ የሆኑና ራሳቸውን መቻል እና ማስተዳደር የሚችሉበትና ከዚህም አልፎ አባታቸውን ሊጠሩ የሚችሉ መሆኑን በመግለጽና ለክሱ ኃላፊነት እንደሌለው በመጥቀስ የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2095/1/ ሥር የተመለከተውን ድንጋጌ ዋቢ በማድረግ ተከራክሯል። የሥር ፍርድ ቤትም የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃ መሠረት በማድረግ የተሽከርካሪውን ባለቤት ለጉዳቱ በፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2081 መሠረት ኃላፊ አድርጎ አመልካችን ተጠያቂ አድርጎአል። የጉዳት መጠኑንም በአጠቃላይ ብር 21,000.00 /ሃያ አንድ ሺህ/ አድርጎ አመልካች እስከ ሰላሳ ሺህ ብር በገባው የዋስትና ግዴታ መሠረት እንዲከፍል ሲል ወስኗል። በዚህ ውሣኔ አመልካች ባለመስማማት ይግባኙን ለአሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ቢያቀርብም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 337 መሠረት ተሰርዞታል። የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሣኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው።

የአመልካች ነገረ ፈጅ ሕዳር 01 ቀን 2002 ዓ.ም. በፃፉት ሁለት ገጽ የሰበር አቤቱታ በበታች ፍርድ ቤቶች ውሣኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል የሚሉበትን ምክንያት ዘርዝረው አቅርበዋል። ይዘቱም ባጭሩ፡- ተጠሪዎች ጉዳቱ ሲደርስ እድሜያቸው ከአስራ ስምንት ዓመት በላይ ሆነው እያለ ጉዳቱ በቀሰብ መልክ እንዲከፈል ተብሎ መወሰኑ ከፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2095/1/ እና ስለቀሰብ የተደነገጉትን ድንጋጌዎችን መንፈስ ያላገናዘበ

በመሆኑ ሊታረም የሚገባው ነው በማለት ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው። አቤቱታቸው ተመርምርም እድሜያቸው ከአሥራ ስምንት ዓመት በላይ ለሆናቸው ተጠሪዎች አመልካቹ ከሚቹ አባታቸው ሊያገኙ የነበረውን ቀለብ በካሣ መልክ ይክፈል የመባሉን አግባብነት ለማየት ይቻል ዘንድ ጉዳዩ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ ተደርጎ የግራ ቀኝ ክርክር ሰኔ 14 ቀን 2002 ዓ.ም. በዋለው ችሎት ተሰምቷል።

ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው ተጠሪዎች አባታቸው በአመልካች ደንበኛ ተሽከርካሪ ተገጭተው ሲሞቱ እድሜያቸው ከአሥራ ስምንት ዓመት በላይ መሆኑን፣ በወቅቱ ተማሪዎች ሆነው በሚች አባታቸው ሲረዱና ሲተዳደሩ የነበሩ መሆኑን የሥር ፍርድ ቤት በፍሬ ነገር ደረጃ ከማረጋገጡም በላይ አመልካች በዚህ የሰበር ችሎትም ሆነ በሥር ፍርድ ቤት ተጠሪዎች እድሜያቸው አስራ ስምንት ዓመት ሞልቷቸዋል ብሎ ከመከራከር ውጪ በእርግጥም ራሳቸውን ይችሉ የነበረ ሁኔታ ስለመኖሩ ግልጽ አለመከራከሩን ነው። እንዲህ ከሆነ ተጠሪዎች እድሜያቸው አስራ ስምንት ዓመት በላይ ስለሆነ ብቻ በመኪና ግጭት ሕይወቱን ያጣውን አባታቸውን ካሣ አይገባቸውም ሲባል የሚችልበት ሕጋዊ ምክንያት የለም። የጉዳት ካሣ በቀለብ መልክ እንዲክፈል ሕጉ ሲፈልግ እድሜው አስራ ስምንት ዓመት የሞላው ሁሉ ሊጠይቅ አይችልም ማለት እንደሆነ ስለቀለብ የተደነገጉት ድንጋጌዎች የሚያስረዱት ጉዳይ ነው። ዋናውና ትልቁ ቁም ነገር ቀለብ ጠያቂው ያለበት ሁኔታ ነው። ቀለብ ጠያቂው ቀለቡን ሊያገኝ የማይችልበት ሁኔታ ውስጥ መሆኑ ከተረጋገጠ አካለ መጠን የመድረሱ ጉዳይ ግምት ውስጥ የሚገባበት ምክንያት የለም። ተጠሪዎች በወቅቱ ተማሪዎች የነበሩ መሆናቸው ሲታይም ትምህርታቸውን እየተማሩ በቀላሉ ራሳቸውን የማስተዳደር አጋጣሚ ይኖራቸዋል ብሎ ለመደምደም ከነባራዊ ሁኔታ አንጻር ሲታይ የማያስኬድ ነው። በመሆኑም ተጠሪዎች ሚች አባታቸው በመኪና ሲገጩ አስራ ስምንት ዓመት ስለሞላቸው ብቻ የጉዳት ካሣውን በቀለብ መልክ ሊያገኙ አይገባም በማለት አመልካች ያቀረበው ቅሬታ ከፍ/ለ/ሕ/ቁጥር 2095/1/ እና ስለቀለብ ስለተደነገጉት ድንጋጌዎች ይዘትና መንፈስ ውጪ በመሆኑ ይህ ችሎት የሚቀበለው ሆኖ አላገኘውም። በመሆኑም የበታች ፍርድ ቤቶች በጉዳዩ ላይ የሰጡት ውሳኔ በተጠሪዎች በኩል የቀረቡትን ክርክሮችንና ማስረጃዎችን መሠረት ያደረገ በመሆኑ በሕጉ አተረጓጎምና አተገባበር ላይ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት አለበት ለማለት አልተቻለም። በዚህም ምክንያት ተከታዩን ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. በምስራቅ ሸዋ ዞን ክፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 01931 ሐምሌ 14 ቀን 1997 ዓ.ም. ተሰጥቶ በኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 35340 ጥቅምት 19 ቀን 2002 ዓ.ም. የፀናው ውሳኔ በፍ/ለ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348/1/ መሠረት ጸንቷል።
2. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪና ኪሣራ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።

ት ዕ ዛ ዝ

በዚህ ችሎት ኅዳር 04 ቀን 2002 ዓ.ም. ተሰጥቶ የነበረው እግድ ተነስቷል፤ ይፃፍ።
መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የሦስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

የዳኛነት ስልጣን